

Ewa Marczak, Jerzy Gąssowski

Podebłocie, st. 5, gm. Trojanów, woj.
siedleckie, AZP 69-73/-

Informator Archeologiczny : badania 28, 80-81

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

cypla. Wypełnisko rowu (dwufazowe) zawierało dużą ilość wczesnośredniowiecznych odpadków (kości zwierzęce, fragm. glinianych naczyń, w tym przepalone, węgiel drzewny, kilka przedmiotów metalowych). Warstwy „śmieci” przykryte były warstwami czystej gliny. Funkcja obiektu nie jest jasna. W środkowej części wykopu odkryto ślady bunkra i okopów z czasów I wojny światowej (z 1915 r.).

W północnej części wykopu XXXV zlokalizowano półziemiankę. Przebadano jedynie jej górne warstwy, pozostawiając eksplorację dolnej partii wypełniska i zachodnią część obiektu na przyszły sezon. Pośrodku wykopu natrafiono na ślady po współczesnym ogródku?, natomiast na południu wystąpiła ciemna warstwa (0,3 m) — zapewne wczesnośredniowieczny humus.

Wykop XXXVI posłużył do powiązania tej warstwy z sekwencją stratygraficzną w wykopie XV z 1991 r.

Drugi obszar prac znajdował się w części północno-wschodniej stanowiska. Wytyczono tam 4 wykopy (XXXVII–XL) o łącznej powierzchni 56 m². Celem tych badań było: a) poznanie stratygrafii obszaru, który nie został zbadany w l. 1981–1985, b) uzyskanie próbek drewna do datowania dendrochronologicznego. Wykopy dostarczyły nowych informacji o stratygrafii stanowiska, m.in. odkryto nowe szczegóły dotyczące konstrukcji wału I–go grodu. Pobrano również próbki drewna z belek sosnowych (okres 4) i desek dębowych z półziemianki (okres 6). Okazało się jednak, że żadna z próbek nie jest wystarczająca do ustalenia chronologii.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Badania będą kontynuowane.

Pedebłocie, st. 5
gm. Trojanów, woj. siedleckie
AZP 69-73/—

Uniwersytet Warszawski Instytut Archeologii

Badania prowadziła mgr Ewa Marczak (autorka sprawozdania) pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Gąssowskiego. Udział wzięli studenci Instytutu Archeologii UW. Wstępną analizę szczątków archeozoologicznych przeprowadziła mgr Anna Gręzak. Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Drugi sezon badań. Osada przyrodowa z okresu wczesnego średniowiecza: IX/X–pocz. XI w.

Tegoroczne badania były kontynuacją prac rozpoczętych w 1993 r.

Obszar st. 5 rozciąga się u podnóża grodziska, po jego południowej stronie, na zboczu cypla stanowiącego część wysoczyzny biegnącej wzdłuż dawnej doliny Wisły. Dotychczas nie udało się precyzyjnie ustalić wielkości stanowiska ze względu na utrudnioną obserwację terenu i niewielki zakres przeprowadzonych prac. Podkreślić natomiast należy dużą różnicę wysokości między północną (górną) partią stanowiska a jego południowym (dolnym) zasięgiem. Wynosi ona ponad 10 m. Stanowisko odkryto przypadkowo podczas zakładania wodociągu we wsi w 1993 r. Prace te zniszczyły, ale jednocześnie odsłoniły ślady trzech obiektów archeologicznych, co skłoniło do rozpoczęcia w 1994 r. badań wykopaliskowych na tym terenie.

Podstawowym ich celem była odpowiedź na pytanie: czy warstwa kulturowa występująca na południowym stoku cypla powstała w wyniku erozji ziemi z wyżej położonych partii grodziska, czy też jest efektem istniejących tu form osadnictwa? Aby rozstrzygnąć tę kwestię wytyczono 5 wykopów sondażowych o wielkości 3 x 3 m. Łącznie przebadano 45 m² powierzchni. Wykopy o długości 41,5 m wytyczono wzdłuż osi północ-południe w pięciometrowych odległościach.

Zarejestrowano 12 warstw kulturowych, które stanowiły podstawowe jednostki stratyfikacyjne. We wszystkich wykopach występowała warstwa ziemi ornej, poniżej której

w wykopach 1, 2, 3 i 4 znajdowała się warstwa kulturowa charakteryzująca się ciemnoszarym kolorem, dużą ilością drobnych węgli drzewnych i występującymi w jej obrębie fragm. glinianych naczyń. Warstwa ta powstała w wyniku splywania i osuwania się ziemi z wyżej położonych partii stanowiska 1. Poniżej tej warstwy, w wykopach 1 i 4 zarejestrowano jednostki związane z istniejącymi *in situ* obiektami archeologicznymi. Inaczej wyglądała sytuacja w wykopie 5 (najniżej położonym), w którym bezpośrednio pod warstwą ziemi ornej (o dużej miąższości w tej partii stanowiska) natrafiono na warstwę związaną z obiektem przestrzennym. We wszystkich wykopach występowała warstwa przemieszana, pod którą znajdował się calec (warstwa piasku, miejscami lekko zglinione).

Ciekawym odkryciem były 3 obiekty w wykopach: 1, 4 i 5. Obiekt nr 4 w wykopie 1 określono jako półziemiankę, w której natrafiono na ślady zniszczonego, kamiennie-glinitnego pieca i na dużą ilość fragm. glinianych naczyń (głównie w wypełniku obiektu).

Obiekt nr 5 w wykopie 4 to jama o nie ustalonej funkcji. Jej głębokość dochodziła do ok. 1 m. W wypełniku obiektu znaleziono niewielką ilość zabytków ruchomych.

Obiekt 6 w wykopie 5 okazał się ziemianką wybudowaną na planie kwadratu, o głębokości ok. 1,6 m. W obrębie warstwy wypełniskowej natrafiono na dużą ilość przepalonych kamieni, które były prawdopodobnie pozostałością kamiennego paleniska?, zlokalizowanego w części północnej obiektu, oraz na niewielką ilość zabytków ruchomych. Obiekt ten nie został wyeksplorowany do końca.

Wśród zabytków ruchomych ilościowo dominują fragm. glinianych naczyń (925 sztuk). Są to przeważnie fragm. garnków, dobrze wypalonych, obtaczanych, często ornamentowanych żłobkami i liniami falistymi. Najwięcej tego typu zabytków pochodzi z obiektu 4 w wykopie 1. Poza ceramiką znaleziono szczątki zwierzęce (209), wśród których 60 fragm. to kości bydła, 31 świni, 9 owcy-kozy, 6 konia i 6 jelenia. W pozostałych 97 przypadkach nie udało się określić przynależności gatunkowej. Na uwagę zasługują również pojedyncze znaleziska kamienne (oselka odkryta w ob. 4 w wykopie 1) i metalowe (4 fragm. żelaznych przedmiotów o nie ustalonej funkcji).

Odkryte na stanowisku 5 obiekty archeologiczne związane były z istniejącą w tym miejscu osadą przygodową, funkcjonującą w ramach kompleksu osadniczego powstałego wokół grodu.

Stanowisko to odpowiada chronologicznie II fazie osady przygodowej (st. 2) powstałej po wschodniej stronie grodu, która z kolei współwystępowała z drugim grodem, funkcjonującym w okresie od IX/X do pocz. XI w.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Stanowisko 5 wymaga dalszych badań, przede wszystkim w celu ustalenia jego zasięgu.

Pszczew, st. 160, gm. loco, woj. gorzowskie — patrz: neolit

Pszczew, st. 162, gm. loco, woj. gorzowskie — patrz: młodszy okres przedrzymski — okres wpływów rzymskich

**Rybitwy-Ostrów Lednicki, st. 1
gm. Łubowo, woj. poznańskie
AZP 50-32/22**

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy

Badania prowadził mgr Jacek Wrzesiński. Finansowane przez Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Umocnienia obronne grodu wczesnośredniowiecznego.

W 1994 r. na Ostrowie Lednickim archeologiczne prace wykopaliskowe prowadzono jedynie w ramach wykopu I/83. Badania na wykopie skupiły się przede wszystkim na odcinku B (styk wału starszego i młodszego grodu). Prace prowadzono na powierzchni